

Redacția și Administrația:
Budapesta, VII., Nyár-utca 1.

Aci sunt a să trimitte tot felul
de scrisori, cereri și bani.

Tot aci să primesc anuniuri cu
prețurile cele mai mederate.

Un numar 10 fileri.

ADEVÉRUL

FOAIE POLITICĂ, SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Organul partidului socialdemocrat din Ungaria.

Foaie pentru poporul muncitor roman.

Prim-Redactor: Gustav Auerbach.

Apare la 20 al fiecarei luni.

Redactor-responsabil: Aurel Cristea.

Să ne pregătim de luptă.

Creșterea neîncetată a mișcării socialiste în toate țările și imputernicirea organizațiilor din Ungaria în ultimii ani, ar trebui cu drept cuvânt să ne puie pe gânduri și pe noi poporul muncitor român din Ungaria.

Când partidul socialdemocrat este puternic, când numărul muncitorilor organizați din Ungaria, sub drapelul socialdemocrației trece peste numărul de 200.000 și când are o mulțime de ziare și o bogată literatură socialistă răspândită în marea masă a popoului, și care luptă de ani de zile pentru îmbunătățirea stărei economice și cucerirea drepturilor politice a popoarelor din această țară.

Iar mâine, când se va introduce dreptul de vot universal, egal și secret, tot datorită luptei partidului socialdemocrat, căci muncitorimea prin puterea organizațiilor va sili pe clasa privilegiată ca să introducă cât mai grabnic acest drept.

Când vedem toate aceste, noi românii din Ungaria, un popor de peste 3 milioane, stăm într-o condamnabilă nepăsare, pe când tovarășii noștri de alte naționalități din țară s'au organizat toți în cadrele partidului socialdemocrat și luptă pentru câștigarea drepturilor nesocotite de către clasa feudalo-capitalistă.

În anii din urmă, o parte din fruntașii români au început așa numita activitate în partidul național, cari au în programul lor ca punct de căpetenie *votul universal*. Însă lupta lor ori cât ar fi de aprigă și energetică în parlament și în afară, nu o să ajungă la vre-un rezultat bun, o să rămână o muncă fără rezultate pozitive, pentru că acei care guvernează astăzi această țară în numele așa zisei „democrații naționale“ voesc cu orice chip să menție actuala stare de lucruri. Astfel clasa privilegiată voeste a trona încă mult cu dominația ei de clasă, cu șovinismul ei dus la extrem și cu hegemonia de rasă.

Și ar governa încă mult timp puternicii zilei, și ar comite multe nedreptăți și nelegiuri pe seama popoarelor apăstate, dar uită că socialdemocrația să ridică cu sabia lui Damocles asupra acestor falși patrioți, cari în numele națiunii comit cele mai mari nelegiuri.

Astfel partidul socialdemocrat, care este espresia masei popoului, le contestă dreptul ce și-l'au luat pe nedrept corifei coalițiunii și le spune că poporul maghiar — adevărata națiune — nu voeste nici când să nedreptățească naționalitățile nemaghiare și să trăiască în veșnică luptă și dușmănie cu ele, ci din potrivă, voeste egală îndreptățire a naționalităților.

Astfel socialdemocrația internațională luptă pentru drepturile popoarelor apăstate și pentru desființarea domniei de clasă, pentru egala îndreptățire politică și economică. Astfel proletariatul, muncitorimea rusă care a luptat și luptă pentru descătușarea popoarelor din jugul despotice al țarismului, luptă și pentru drepturile românilor din Basarabia, iar introducerea votului universal în Austria se datorește numai partidului socialdemocrat, care a luptat eroic pentru această reformă, și astfel și românii din Bucovina se bucură de drepturi în urma luptei duse de partidul socialdemocrat din Austria.

Iar mâine, când proletariatul, muncitorimea din Ungaria va cuceri prin luptă *dreptul de vot universal și secret*, atunci noi românii o să avem drepturi datorite energiei muncitorilor unguri, nemți, sârbi, slovaci, cari sunt organizați în cadrele partidului socialdemocrat și nici de cum partidelor naționaliste.

Astfel stând lucrurile în vremurile astea de grele încercări, avem o sfântă datorință, mai cu seamă noi românii, de a ne strânge rândurile în cadrele partidului socialdemocrat. Noi fiind de două ori exploatați și nedreptățiți, și ca națiune și ca producători. Să ne luminăm poporul din care facem parte, pilda ne-au dat-o tovarășii noștri de naționalitate germană (nemți), să căutăm să ne formăm cercuri de cultură la sate cât și la orașe, să ținem șezători unde să se cească lucruri de seamă și din învățăturile socialiste să formăm biblioteci cu cărți bune și unde foile și revistele socialdemocrate cum este „Adevărul“, „Glasul Poporului“, „România Muncitoare“, „Viitorul social“ din România, „Lupta“ din Cernăuți (Bucovina) să nu lipsească. Să intrăm cu toții în sindicatele muncitorilor de pământ și de breslă, să ne alegem comitete de agitație și organizație, să cetim, să ne luminăm, atunci și numai atunci vom fi pregătiți de luptă.

I. C.

Ce a fost, ce e și ce va fi?

Umplutu-s'a văzduhul de strigătul de durere al celor prigoniți. Acest sunet funebru a deșteptat din amorțiala de viacuri masa mare a popoului muncitor, în casa căruia grozăvenia prevestitoare de perire — mizeria — și-a zidit lăcașul și deschizându-și ochii mari plini de lacrimi s'a întrebat: „De ce oare, de ce?“

Poporul acestui canaan — binecuvântat de Dumnezeu cu toate bunătățile — nu a putut fi sdrobotit de hordele turbaților vandali Goți și Tatauri; a înfruntat de atâtea ori trufia semilunei — a suferit mult, dar totuși patria nu și-a părăsit-o, și în contra tuturor furtunilor ca și brădul din Carpați și-a ridicat superba-i frunte.

Aceste erau timpurile de glorie ale trecutului păgân, iar azi, când zicem că trăim în periodul luminelor, tristă și zdrobitoare privești apare înaintea ochiului minții... întunerecul în care oarbește muncitorul-proletar. Astăzi când trâmbița e frățietatea, vedem cu deosebire la căpeteniei decurgând cele mai josnice lupte pentru înfațate și putere. Unul voeste a se înălța ca să apese și să sdrobească pe celalt, — dar nici unul nu voeste să se coboare spre a ridica pe cel asuprit — iar ori-ce nebunie să facă cei dela cărmă, tot poporul îi bea zama.

Această neghină de atâtea ori și-a serbat mârșavele-i învingeri cu muzică, petreceri și banchet... toți ospătează, pe toți îi veșelește succesul triumfurilor — numai proletariatul, numai muncitorul, numai falnicul brad de odinioară stă acum fără putere ca și trăznit în mijlocul unui codru plin de viață și numai la porunca neînduratului inquisitor... a foamei... pleacă, pleacă după pâine, dar pentru el nu mai este, pentru el este persecutare, batjocură și dispreț.

Cu durerea în suflet și luptând cu des-

nădejdea uită de pământul a cărui libertate a pecetluit-o cu singele său — și nu e mai alui — își ia drumul peste hotară... perzându-se în ceață ca și o pasare a nopții... sârmanul pribeag fără drept și fără sălaş. Durerea, suferința și primejdia sunt factorii naturali cari crează adevărații apostoli ai unui ideal. Idealul muncitorului proletar *e pâine și drept!* Binevestitul acestui ideal nu sunt marii proprietari nu sunt bancherii, nu sunt proprietarii de fabrici și nici procurorii regești, — ei sunt acei apăsați, cari nu mai pot suferi groful vieții și foamea... muncitorimea uni... socialistii. Că ce e socialismul o tim. Nu e altceva de cât o instituție formată din acei indivizi, pe cari nu poftă după mărire, nu temnita de-a ajunge la putere ca pe alții să-i apese și să-i sdrobească în unit, și un sentiment comun... foamea, mizeria și poverile nesuportabile. Nu cere deci numai pâine și drepturi egale tuturor a celor ce plătesc dare și fac din peptul lor zid de apărare patriei — egal cu baronul și groful ce toata viața și-o petrece în chefurii și din băi în băi — adevăratul *votul universal*.

Nu sunt deci socialistii acea haită de vagabunzi cari doresc să ațite revoluținii, nu sunt ei cari voesc să scalde patria în sînge. Nu!... Ei sunt acei martiri, cari cad sub gloanțele jandarmilor roșind cu singele lor miriștea pe vremea secerișului... deoarece pentru lucru greu au îndrăznit a cere pâine! Și Domne de câte ori!? Adunările lor, în cari dreptate, dreptate și numai dreptate cer, sunt împrăștiate cu baioneta.

Încă înainte de acest viac cu 5—600 ani oamenii de inimă, cu deosebire în Italia, au început a zidi lăcașuri, grădini pentru cei mizeri, spitale pentru invalizi, fructificarea capitalului spre ajutoare publice. La noi însă în viacul al 20-lea oamenii de inimă — vai! — văzând mizeria popoului care în multe locuri locuește cu vitele sub un acoperământ — care amenință cu surpare — i-a deschis, în momentul când cutează a pretinde viață omenească — ușile temniței din Vaș și Seghedin.

Tristul tablou îl întregeste suspinele atător muribunzi cari ușurați or părăsi această vale a plângerii dacă numai ar vedea grijea medicală și hrana ce înconjură câinii — oamenilor noștri de inimă. Alcoolul, sărăcia, prostituția și lupta pentru pâine ne sdrobese rândurile și ajutorul îl primim în pept sau în coastă, — iar funesta urmare e emigrarea.

Aceasta e Golgota de azi și Tragedia de mâine. În fața atător grozăvenii ce e de făcut? Nimic altceva de cât să ne strângem rândurile, să punem umăr la umăr, ca cu puteri unite să eluptăm aceea ce merită toată ființa dela om pân' la dobitoac... dreptul de a trăi și care de atâtea ori ni s'a negat, căci dacă aceasta vom face-o, noi cei în golătate, flămânzii și săracii vom triumfa și cu fruntea înălțată vom putea da pept nu numai cu persecuțiunile puternicilor zilei, sau cu terorismul guvernului, ci descărca-se asupra noastră toate urgiile iadului nici că ne-or mișca din loc, — căci scut de apărare și patronă ne este: Temeritatea care însulește, onoarea care conduce și dreptul care triumfă. Aceasta e nedespărțibilul inger păzitor al tuturor asupriților.

Sargon.

Voci din popor.

Cu ocazia devenirii „Adevărului“ ca foaie lunară am primit o mulțime de scrisori de întristare din care publicăm următoarele:

„ADEVĚRUL“ singura armă a muncitorimei.

Despre tot rotogolul pământului mi-a dat în trei săptămâni mult de gândit, că nu am putut ști despre soarta lui, ca despre a unei corăbii apucată de furtuni desancorată și dusă în largul oceanului de valurile furioase și spumeoase ale mării, înconjurată de o negură întunecoasă de unde nu o am putut mai mult vedea și cunoaște.

Am fost tare întristat și numai de cât m'am gândit la dușmănia naționaliștilor: atât la a lui Kossuth cât și la alui Sturza, cari sunt cu mult mai cruzi și mai periculoși și fără suflul de cât undele furioase și reci ale oceanului, pentru că acelea deodată te înghite, pe când fiarele sălbatică de kossuthiști și sturziști te tiranizează, maltratează, expulzează, înpușcă, dărîmă satele cu tunuri și judecă muncitorimea la închisoare pentru că a îndrăznit a pretinde drepturi și pământ din câștigul dobândit prin puterea singelui lor eroic la Világos și Plevna.

Astfel de oameni se girează de naționaliști? Rușinea neamurilor omenesti.

M'am gândit la contele negru că a pus mâna sa sacrilege pe „Adevăr“ și l'a pus la răcoare, întunec și robie.

Apariția lui din nou, m'a bucurat peste măsură, că am văzut angajate forțe noi puternice, cu care nu ne vor putea mai mult dușmani combate că suntem conduși de străini și jidani. Nu au avut drept, pentru că iei au fost și sunt mai deștepti, au văzut și văd mai departe în muntele cel obscur, artistic și draconic al omenimei periculoase muncitorimei, cunosc puterea lor neînvîngibilă.

Deci, înainte frați români, să dăm mâna cu frații maghiari, să ne organizăm, să pășim uniți la luptă pentru votul universal și secret și pentru drepturile jefuite, ca să putem mai curând și mai ușor învinge pe dușmani.

Idealul nostru este sfânt, clădit pe fundamentul legii lui Christos, după dreptul naturii, de care să sfarmă toate lanțurile și închisorile. Nu cunoaștem între noi străinism de cât numai frați adevărați de la polul sudic până la cel nordic.

Trăiască socialdemocrația internațională.

Florin.

Adevărul nu poate să piară.

Cu inima frântă de durere am primit știrea că „Adevărul“ nostru e rănit. E rănit atât de grozav în cât numai odată la lună poate să apare.

Fiind și eu unul dintre aceia, care a primit o rană crudă în sfînta luptă pentru adevăr, această știre din nou mi-a rupt rana sufletului. Dar știu că nu numai eu mis rănit. Știu prea bine, că pe fiecare ne doare când cugetăm la această știre tristă.

Toată nădejdea, toată iubirea, toată speranța ce am avut-o a fost „Adevărul“ nostru, care acuma zace rănit de niște păcătoși de tirani orbi și sălbatici. Cu o plăcere draconică primese vestea inimicii noastre, cari ne înconjură din toate părțile.

Stimați și iubiți frați și tovarăși!

O întrebare.

Eu nu știu cum și ce simțiți voi acuma, dar voi descrie durerea simțirei mele, împreună cu dorul și gândul meu, și cei cari veți simți și gândi ca mine nu mai către aceia vorbesc, numai pe aceia îi string la pept cu speranță nouă, ca frate și tovarăș!

De când „Adevărul“ nostru zace rănit de dușmani în caldul său singe, de când dușmanii noștri își bat batjocura și cei cari mai nainte tremurau, acuma triumfează peste noi când cuget înăpoi la toate adevărurile scrise cu atâta iubire în foaia noastră săptămânală și acuma numai dată la lună pot

să le cetese, atuncia mă cuprinde un fior făr' de sfârșit și mă săgiată prin tot capul. Parcă nu aş crede că aceasta să fie cu putință. Când văd pe ceilalți tovarăși de ai noștri, pe cei de unguri și nemți, cum zilnic să scaldă în „Adevărul“ iubitei sale limbi, când îi văd zilnic după munca ceea grea a zilei că scot din buzunar iubita lor foaie și cetind din ea singura lor speranță, uitând de corpul lor trudit și plin de sudoare, când îi văd prin cetire prefăcându-se în niște ființe ca din nou născute, năzdravene, cu voință de oțel. cari se pun laolaltă și țin sfat și înțelegere serioasă, peste înbunătățirea soartei lor amară, când îi văd așa în sfat laolaltă îmi vine să plîng, să plîng cu hohot. Imi vine să mă pun înaintea lor în ghenunchi, să-i cuprind cu ambele brațe și să-i rog să vorbească așa ca și eu sârmanul de român să-i pot pricepe. Și îmi dau toată silința, toată puterea susceperii mele, ca să pot învăța limba lor, dar m'am convins, că aceasta este prea târziu, simțesc că dacă nu am fost în stare să pot învăța vr-o limbă străină ca prunc la școală, acuma aceea ce au întârziat părintii mei și poate și eu la tinerete, negligența aceasta, acuma când mă înbătrinesc muncind din zori în noapte, nu mai este de restabilit. Ba am auzit și citit multe vorbe, vorbe despre care să zice că sunt vorbe pur românești, care nu le-am putut pricepe, care nu le-am auzit până atuncia vorbind. Acuma cum să fiu eu în stare să cetesc și să pricep o limbă de tot străină, dacă nici limba mamei mele nu o posed perfect?

De aicea urmează necesitatea urgentă unei foi scrisă în limba noastră. Căci cineva poate să vorbească mai multe limbi streine, dar totuș una trebuie să existe care o pricepe mai bine.

„Adevărul“ a fost și este singurul mijloc care ne poate arăta cu siguranță calea pe care trebuie să pășim înainte.

Limbajul, glasul „Adevărului“ a fost și va fi într'adevăr „Glasul Poporului“. Permite aceea, că la început-a fost în el și vr'o câteva articole mai slabe, dar cât au fost fost ele de slabe, totuși au fost scrise în spiritul nostru, a izvorit din inimi simple, simțitoare și adevărate de muncitori românești. Bani nu am avut cu sacul ca să ne angajăm pe vre-un avocat sau alt studiat, care să ne scrie „Adevărul“ cu frazele și circumserierile studiate din retorica națională.

În cinste azi însă nimenea nu ne scrie „Adevărul“ dacă nu noi din nou nu-l vom ști scrie.

Nu voese să ating diferitele persoane cari au colaborat până acuma la „Adevărul“ dar bune-rele, cum au fost articolele „Adevărului“ din trecut, trebuie să ne plecăm în spirit cu mulțămîta înaintea fiecărui colaborator de pâna acuma. Eu care azi încă mă aflu între rănii „Adevărului“, eu știu să-i prietinesc și știu ce însemnează cutezarea de a scrie un articol într'o foaie socialistă. Și mie mi-se apropiază timpul în care mi se vor deschide și se vor închide după mine ușile temniței.

Dar nu numai eu mine s'a întâmplat și se întâmplă aceasta, s'a întâmplat aceasta cu mai mulți tovarăși statornici și conștienți.

Întunerecul și amărăciunea temniței, lacrimile pruncilor noștri, ura și desprețuirea dușmanilor și celor nepriecpuți, pierderea pâinei și a existenței avute, la aceste toate trebuie să fim pregătiți și trebuie să le suferim pentru voi iubiți frați și tovarăși. Și vom răbda și suferi, ne vom jertfi și viața întregă pentru binele poporului muncitor, dacă am ști că voi nu stați reci față de noi, care ne jertfim viața pentru voi, dacă am ști că făptuiți măcar atâta, că cetiți și răspândiți „Adevărul“, singura foaie românească care vă apără interesele din prezent și să luptă cu atâtea jertfe pentru viitorul vostru mai bun și mai înalt.

Oh, dar câți sunt azi între voi de aceea nenorociți, cari orbi ascultă de tot trânto-

rul puturos, care ne vatămă și ne afurisește pe noi pentru adevăr! Câți sunt azi între voi de aceea, care cugetă că noi care ne jertfim o viață pentru clasa noastră, că noi am fi numai niște fanatici, niște nebuni, la care acolo prin temniță ne este locul potrivit să ședem.

Și totuși noi, carii am purtat până acum făclia socialismului român în Ungaria, noi nu suntem disperați. Noi știm să plângem și fără de a vărsa o lacrimă. Noi vom lupta și mai departe și punem încrederea și nădejdea din nou în toți aceia, cari iubesc adevărul, dreptatea și progresul. Aceia însă, carii nu s'au alăturat încă sub steagul nostru, aceia se vor alătura de acum încolo, când culmea cea mai grozavă a mizeriei sociale îi va mâna cu forța în cercul nost dătător de viață nouă.

Deci rideți numai și chiuți dușmanilor ticăloși, rideți și chiuți numai în stupida voastră întunecime, dar luați la cunoștință, că „Adevărul“ pe care l'ați rănit, el nu a murit. „Adevărul“ cel pe hârtie scris zace în singe, dar adevărul din inimile noastre trăește, și până mai trăește în această țară o mână de proletari conștienți români, „Adevărul“ tot va trăi, deși foc vă veți face, căci „Adevărul“ nu poate să piară.

I. S. Herineanu.

De-ale lucrătorilor dela C. F. U.

Cerșetorie înaltă.

De când au „regulat“ salariul lucrătorilor de căi ferate au început a-i stoarce în diferite chipuri.

Nu este destul, că „plusul salariului“ pe care l'au căpătat, o parte merge pentru pensie, o parte pentru dare, o parte li să trage pentru „scopuri de binefaceri“, acum vor începe a stoarce pe sârmanii și pe o altă cale.

Acum este vorba, de a preda lui Francisc Kossuth și Szterényi un album de onoare în valoare de 40.000 de coroane. Pentru acest scop vor inscena în toată țara o cerșetorie înaltă.

Între lucrătorii de căi ferate vor circula liste de subscripție cei cu gulerul de aur. Nu vor sili pe nimeni să dea, Doamne fereste, numai acela să dea care de bună voie voiește să dea ceva.

Însă care din subalterni va tăgădui acest lucru celor cu gulerul de aur, și cine nu va băga mâna în buzunar când mai marele lui va cere?

Și cerșetoria această înaltă va fi îngăduită pentru că asta nu este cotizația Uniunii, pentru că ideea s'a născut din sînul direcțiunii căilor ferate ale statului.

Noi ținem, că acele 40.000 coroane nu se vor putea aduna, căci foarte puțini sunt de aceia cărora Kossuth l'ea dat ceva. Ceilalți nu sunt nărozi să dea tocmai lui Kossuth sau Szterényi.

Destul a fost taxa de telegrame pentru „regularea“ salariilor. Pe acele telegrame le înțelegem, prin cari se mulțamește lui Kossuth pentru regularea salariilor.

Sau poate aceste nu ei le-au plătit, și adevărat să fie oare, că aceste au fost expediate pe socoteala statului?

Și dacă nici pentru aceste nu au dat, apoi de unde, bată-l toaca de dl Geduli, va aduna acele 40.000 coroane?

Adunări de lucrători de căi ferate. În douazeci și trei de locuri au ținut lucrătorii de căi ferate adunări, ca semn că mișcarea lucrătorilor de căi ferate înaintează cu pași uriași.

Adunările fără deosebire au fost foarte impozante și în toate locurile s'a manifestat nemulțămirea lucrătorilor.

Ordinea de zi a adunărilor a fost în toate locurile starea economică care a fost pertractată de delegații centrului cari pertractări au fost primite cu mare entuziasm de cei de față.

Oratorii adunărilor au fost următorii tovarăși: Kiss Miklós, Pászty Károly, Schneider András, Fürst Dezső, Dovcsák Antal, Garai Armin, Fellner Béla, Cservenka Miklós și Schubert Zsigmond,

In toate locurile oratorii au pertractat pragmatica de serviciu și regularea salariilor.

Următoarea moțiune a fost primită la toate adunările:

Adunarea declară, că regularea salariilor efectuată în timpul din urmă a lăsat din vedere pe zecile de mii a lucrătorilor, și dacă chiar li-s'a mărit salariul, și aceasta se poate numi numai un dar de cerșetor.

Participatorii adunării sunt convinși, că scumpirea din zi în zi a alimentelor de traiu, va nemulțumi în scurt timp și pe acei, cari au avut norocul de-a li se mări cu ceva salariul.

Dar sunt convinși participatorii adunării și despre aceea, că un timp foarte îndelungat, nu pot aștepta o îmbunătățire economică nici dela guvernul actual, nici dela parlamentul actual.

Adunarea este convinsă că îmbunătățirea economică o poate ajunge pas cu pas numai prin organizarea puternică de clasă. Face de datorință tuturor lucrătorilor conștiință de căi ferate, că la alegerile apropiate a casei de boală și a comisiunilor de disciplină să și de voturile pentru aceia, cari în totdeauna au fost gata a lupta pentru interesele lucrătorilor de căi ferate.

Până la încheierea foii am primit din următoarele locuri raport asupra adunărilor:

In **Szombathely** adunarea a fost presidiată de Wirt Károly, notar Kohn Lajos. Ordinea de zi a fost pertractată de tov. Schneider András.

Budapesta (Köbányai-ut). Adunarea a fost deschisă de tov. Kenyeres István, notar tov. Sartori Silvio. Ordinea de zi a fost pertractată de tov. Fürst Dezső și Cservenka Lajds.

(Óvoda-utca). In numele conchiemătorilor tov. Halbrohr Mór salută pe cei de față. Președinte tov. Pattermann Dezső, notar tov. Burger Károly. Orator a fost tov. Schubert Zsigmond.

Sátoraljauhely. Ca președinte a fost ales tov. Deutschmann László, ca notar tov. Bátonyi Ferencz. Ordinea de zi a fost pertractată de tov. Weinberger.

Piski. Ca președinte a fost ales tovarășul Fischer Samu, ca notar Verbay Kálmán. Orator a fost Schubert Zsigmond. La adunare au fost delegații dela fabrica de ferărie a statului din Kuzsir, în numele căroro tov. Nagy a tolmăcit simpatia tovarășilor din Kuzsir.

Zólyom. Locul adunării a fost ospătăria Waldmann. In numele conchiemătorilor tov. Feldzám Mihály a salută pe cei de față. Președinte a fost ales tov. Messerschmidt Lajos și notar tov. Freund Ignác. Ordinea zilei a pertractat-o tov. Cservenka Miklós.

Cluj. Adunarea a fost ținută în sala de gimnastică. Președinte a fost tov. Kovács Miksa. Ordinea de zi a pertractat-o tov. Schubert Zsigmond.

Ruttká. Tov. Takács Zoltan a salută pe cei de față în numele conchiemătorilor. Președinte a fost tov. Locher Ágost, notar tov. Weszeleszky Emil. Orator a fost tov. Cservenka Miklós.

Brașov. Adunarea a fost ținută sub președinția tov. Boeskor Domokos, iar notar a fost tov. Illés József. Ordinea de zi a fost pertractată de tov. Schubert Zsigmond.

Provocare. In afacerea dărilor vom înainta un memorandum ministrului de finanțe. Rog pe conducătorii tuturor grupelor, să mă înștiințeze în grabă, că lucrătorii de căi ferate de acolo plătesc dare de câștig clasa

I-mă? Li să trage din salar sub acest titlu ceva? Sunt îngreutăți lucrătorii pe lângă această dare cu încă vre-o altă dare?

Dr. Kadosa Marcel.

Schimbare de adresă. Cancelaria d-rului Kadosa Marcel, avocatul uniunii lucrătorilor de căi ferate să află dela 15 August, Budapesta, VII., Izabella-utca 13.

CRONICA.

Emigrările din Ungaria. Săptămâna trecută 2756 de expatriați au părăsit de bună voie Ungaria luându-și drumul spre America.

2756 într'o singură săptămână! Și totuși „Magyarország“, organul ultrakossuthist, scrie că pentru aceea nu trebuie să se creadă că numărul emigranților ar cește, din contră el descrește, pentrucă — motivează imbecilul scriitor al acelor șire din numitul ziar — vapoarele transportă tot mai puțini emigranți maghiari.

Ei ași, apoi de unde merg cei susnumiți la America?

Ne apropiem de 12 milioane. Estragem din Perthes, Taschen Atlas și din Brockhaus Kteines Konversationslexikon datele referitoare la numărul Românilor, cari locuiesc în Europa. Observăm însă, că unele din datele acestea se bazează pe recensămintele făcute acum vre-o opt ani. Iată după sorgințele amintite cum stăm noi în Europa:

România	cu	6,392.273	Români
Ungaria	„	2,800.000	„
Bassarabia	„	1,323.000	„
Bucovina	„	231.000	„
Turcia	„	214.000	„
Serbia	„	160.000	„
Bulgaria	„	72.000	„
Grecia	„	30.000	„
Istria	„	2.000	„

în Europa întreagă 11,224.373 Români afară de fracțiunile emigrate în vestul Europei sau peste Ocean.

Viitorul social. In curând va apare „Viitorul Social“ revistă socialistă lunară sub direcțiunea tov. Dr. C. Racovski, G. Grigorovici și M. Gh. Bujor.

Revista va fi de un interes viu pentru toți muncitorii organizați, pentru toți socialiștii, pentru toți aceia cari vor să aprofundeze socialismul.

Indemnăm pe toți tovarășii să aboneze această importantă revistă.

Abonamentul anual pentru România este de 10 lei. Pentru Austro-Ungaria 10 coroane.

Abonamentele se plătesc înainte și sunt a se trimite pe adresa: d-lui I. Sion, administrator revistei „Viitorul social, Strada Sf. Teodor 31. Iași.

Bestialitate fără seamăn. Un muncitor la fabrica de vagoane din Arad, cu numele Tok György a dat probă strălucită despre aceea ce va să zică culmea bestialității în om. Acest monstru, murindu-i nevasta, pe semne n'a găsit altă femme în lumea largă, ci a pus ochii de hidră pe propria sa fetiță de 12 ani. El începu să lingusească fata cu tot felul de vorbe, să-i cumpere de toate celea, numai să-i reușească planul infernal. Astfel fetița a și căzut jertfă indobitocitului om.

După atentat fata s'a îmbolnăvit grav, iar mizerabilul ei părinte încercă cu tot felul de leacuri să tămăduiască fata. Numai cât știința lui dadu iute faliment, căci starea fetiței devenia din ce în ce mai rea. Astfel el aduse medicul care află despre întreaga dobitocie a lui Tok György. In urma descoperirii el a fost deținut și acum își așteaptă în temnița din Arad pedeapsa.

Fracțiunea socialdemocrată română din Budapesta își ține convenirile în sic-care săptămână, Luni la orele 8 seara în localul Drozsgjak, Óvoda-utca 26, parter.

Omorit pe drumul de țară. In apropierea Dobritinului pe drumul de țară

a fost găsit omorît un Român, mănător de vite. Cercetarea a descoperit că Românul a fost atacat de hoți, cari l'au omorît și în urmă jefuit. Se presupune că ucigașul ar fi un individ cu numele Kerekes Sándor. Anume acesta a fost acela care indeplinea serviciul de „paradékoosis“ când cu „recepția solemnă“ a noului fișpan de darabanți, Horváth Gusztáv.

Falsificatori de bani. Din Siófok se scrie, că o bandă de falsificatori de bani a fost prinsă, care în orașul Papa falsifică piese de câte o coroană. Cercetarea s'a pornit pe baze întinse.

L'a omorît taurul. In mod foarte trist s'a sfârșit păstorul Nicolae Cenea din Elisabetinul Timișorii. Pe când mâna vacile la câmp, un taur infuriat s'a repezit la el luându-l pe coarne și trântindu-l la pământ până îi eși nenorocitului om sufletul. Păstorul s'a luptat cât s'a putut cu taurul, în câteva locuri l'a impus și cu cuțitul, dar se obosi și astfel taurul isprăvi iute cu el. Ingrozitoarea scenă a fost privită de mai mulți inși, cari cu topoare, furci de fier și bice merșeră păstorului în ajutor. Dar în zadar, căci infuriatul animal nu s'a lăsat infricat, până n'a rămas învingător.

Mătă turbată. In comuna Vulcan, com. Hunedoara a mușcat o mătă turbată pe stăpânul și stăpâna-sa, pe muncitorul de la minele de cărbuni Ion Chirca, soția lui, precum și pe un băiat de 14 ani. Femea și băiatul au fost răniți grav de turbata și au fost expediați imediat la institutul Pasteur din Budapesta. S'a constatat că turbarea a apucat mai departe printre pisici și s'au luat grabnic măsuri de a feri locuitorii de eventuale primejdii.

Ucigașul bunicii sale. Franz Pokorny din Brünn a ucis pe bunica sa pentru a-o despoia de parale. După comiterea omorului îl muștrase atât de tare conștiința, încât se anunțase de bună voie la poliție.

Epidemie de holeră în Rusia. Din Petersburg se anunță că în Rusia de Sud tot mai mult să răspândește epidemia de holeră. Până acum epidemia s'a constatat în guvernamentele Astrahan, Saratov, Simbirsk, Ufa, Kazan și Nișni-Novgorod, unde s'au luat cele mai severe măsuri pentru împiedicarea trecerii epidemiei și în alte guvernamente.

Mare catastrofă de tren. Catastrofele de tren au ajuns să fie la ordinea zilei. Din Berlin se anunță că trenul accelerat Thorn—Berlin lângă Tremesse în departamentul Posen a derailat. In urma derailării locomotiva s'a răsturnat, vagonul pentru bagaj și următoarele două vagoane în urma ciocnirii s'au făcut bucăți. O telegramă anunță că 20 călători și-au pierdut viața, iar 50 au fost răniți. Printre cei morți se află și un duce rusesc.

Gară aruncată în aer. Din Detroit se telegrafiază că în apropierea lui Ontario a explodat o cantitate enormă de dinamită. Gara nouă a trenurilor Michigan a fost prefăcută aproape întreagă în ruine. Mai multe persoane și-au pierdut viața și mai mulți inși au fost grav răniți. Explozia a fost atât de puternică încât toate ferestrele din Essex s'au spart iar detunătura a fost auzită la o îndepărtare de 15 mile.

Omoruri de femei și copii în America. In New-York în timpul din urmă a început să crească în mod înspăimântător numărul femeilor și copiilor uciși. Se dă cu socoteală a fi o bandă care comite aceste crime, nu cu scopul de jefuire a jertfelor, ci mai mult din pasiune și bestialitate. Astfel s'a găsit și zilele trecute o fetiță de 13 ani sugrumată și groaznic desfigurată. Prefectul poliției a declarat că pentru a împiedica omorurile acestea, nu dispune de polițiști în număr îndestulător.

Răsp. în tot locul

„A

TT.”

Din sindicate.

Muncitorii de pământ.

Atențiune. Toate cererile și scrisorile ce se țin de Sindicatul Muncitorilor de Pământ, secretariatul Timișoarei, sunt a se adresa pe următoarea adresă: *Armin Kappner, Temesvár. Belváros, Nádor-utca Nr. 2.*

Grupă nouă. În comuna Felecut s'a alcătuit grupa Sindicatului muncitorilor de pământ. Numărul grupelor alcătuite până acum este de 591.

Lucrătorii pelari.

Németbogsán. În ultima ședință de membri comitetul conducător al grupei a fost în următorul mod reconstruit: Președinte Vogel Frigyes, notar Florescu George, cassar Rakics Lázár, controlori Olasz Miklós și Jovanovics Miklós.

Lucrătorii de încălțăminte.

Conform hotărârii conferinței regnicolare conferința sudungară a lucrătorilor de încălțăminte se va ține în Timișoara în ziua de 29 Septembrie 1907, cu următoarea ordine de zi:

1. Starea lucrătorilor de încălțăminte și construirea organizațiilor.
2. Secretariatul cercual.

De cercul sudungar să țin grupele din următoarele orașe: Arad, Bichișciaba, Detta, Hódmezővásárhely, Lugos, Macău, Nagylak, Becicherecul-Mare, Sântmielăușul-Mare, Óbecse, Óravítábánya, Orosháza, Panciova, Timișoara, Virșet, Zenta și Zombolya.

Provocăm pe organizațiile din susnumite orașe, că chiar de acum să facă toate pregătirile pentru succesul conferinței. Alegeți delegații și numele și adresa acestora trimiteți-i la redacția ziarului „Cipész” Budapesta, VII., Alsó erdősor 32. Numărul delegaților îl hotărăște regulamentul în vigoare al adunării generale de delegați conform numărului membrilor, însă grupele și organizațiile libere pot trimite delegați deosebiți. Cheltuelile delegaților le poartă organizațiile locale.

Comitetul central de organizare.

De pe cîmpul de luptă

Lucrătorii constructori.

Următoarele locuri sunt de ocolit: *Alsó-lendva* (grevă), *Alsó-lendva* (grevă), *Arad* (eschidere), *Bistrița*, *Csongrád*, *Deva*, *Eger*, *Érmihályfalva*, (eschidere), *Eszék* (închis), *Gyula*, *Kaposvár*, *Kispest*, *Keszthely*, *Makó* (eschidere), *Monor*, *Nagybánya* (închis), *Nagykároly*, (boicot), *Sibiu*, *Óbecse*, *Petroșeni*, *Segesvár*, *Sepsiszentgyörgy*, *Szerencse* și *jur*, *Szászrégen* (eschidere), *Szegszárd*, *Szentes* (boicot), *Szilágysomlyó*, *Szöllőgyörök* (toate lucrările lui Kocsis János), *Törökkanizsa* (boicot), *Uj-și Óverbász* (grevă), *Zalaegerszeg* (boicot), *Zágráb* (eschidere), *Zenta* (boicot).

Érsekújvár. Boicotul de trei luni la lucrările neguțătorului de lemne Grünfeld Sándor a fost ridicat, de oarece lupta s'a sfârșit cu deplin succes pe partea lucrătorilor.

Monor. Și meșterii de aici au încercat a introduce sistemul de bartă, însă s'au ciocnit de rezistența lucrătorilor, cari au fost pregătiți pentru acest atentat. Ei dinainte au început a striga că aceea se va întâmpla ce ei voesc, dar s'a întâmplat altfel. Acum cu aceia agitează că-și vor găta lucrările urgente și apoi vor aranja o eschidere generală. Interesant este, că căsărul uniunii îndrjiților, Fellner György nu mai vrea să țină cu îndrjiții.

Makáu. Eschiderea de aici s'a schimbat numai într-un atât, că tovarășii au încheiat cu meșterul Papp József un contract pe un an. Conform acestui contract salariul

cel mai mic este 42 fileri pe oră și timpul de lucru este 10 ore pe zi. Papp József a abzis de bartă. Ceilalți însă se mai agată de ea, însă cu incetul vor abzice și ei căci n'au încotro.

Nagybánya. Precum să știe tovarășii de aici au lăsat pe creștinii-sociali în voia lui Dumnezeu și s'au alăturat de muncitorii conștienți. Acum de ciudă voesc să eschidă pe tovarășii de la construcția bisericii gr. cat. Această construcție este de ocolit.

Sátmar. Lupta tovarășilor de aici s'a sfârșit. Meșterii au încheiat cu ei contract. Punctele principale sunt: 10 ore de lucru pe zi, ștergerea lucrului de acord, lucrătorii locali sunt preferați la angajare. Cantitatea lucrului variază între 40—80 țigle. Salariul este la tincuit 46, la lucrări de fatădă 55 fileri pe oră. Orele suplimentare să plătesc cu 10 fileri mai scump. Așa și lucrările afară din oraș sunt prevăzute cu o bonificare. x

Székesfehérvár. Lupta tovarășilor de aici tot mai durează. Uniunea îndrjiților caută în toată țara spărgători de grevă. Le-a și succes de-a găsi în Budapesta 10 zidari, dar asta a fost beleaua îndrjiților că nici aceștia n'au devenit spărgători de grevă. Cum au ajuns în Székesfehérvár și au auzit că este grevă, nici iei n'au început a luera, ci s'au întors la Budapesta. De remarcat este că în provincie caută îndrjiții spărgători de grevă cărora le făgăduesc 60 fileri pe oră, pe când celor din loc nu voesc să le dea cei 44 fileri pe cari îi pretind lucrătorii de acolo. Ocoliți orașul Székesfehérvár.

Szekszárd. Toate lucrările meșterului Stein sunt puse sub boicot.

Vizakna. Tovarășii de aici au ajuns la înțelegere cu meșterii. Prin urmare acest loc nu mai este închis.

Zágráb. După cum ne scrie corespondentul nostru de aici, meșterii au eschis pe toți lucrătorii constructori din cauza unui polier grosolan.

Szilágysomlyó. Toate lucrările meșterului György András sunt puse sub boicot. Nimeni să nu primească de lucru la el.

Lucrătorii de încălțăminte.

Greve și eschideri sunt în: Detta, Szatmárnémeti, Veszprem, Virșet și Zombor.

Sub boicot sunt: Budapesta pentru lucrătorii de tex de tot. *Baja*, *Czegléd*, *Detta*, *Gyöngyös* de tot. *Gyula* ifj. *Becker Mátyás*. *Hódmezővásárhely* de tot. *Kaposvár* *Weisz Gyula*, *Kriszt István*, *Schwarzenberg Manó* și *Fürst* și *Friedmann*. *Kassa*, *Keszthely*, *Kiskunhalas* de tot. *Marosvásárhely* *Lakatos János*, *Hunyadi István*, *Pataki Károly*, *Herman Vencel*, *Kulcsár Elek*, *Nuszbaum Farkas* și *Berekmeri János*. *Miskolc* de tot. *Nagyszentmiklós* *Schmiedt József*. *Becicherecul-Mare* *Wilhelm Ferencz*. *Oradea-Mare*

de tot. *Nyiregyháza* *Balla Antal*. *Orosháza* de tot. *Ozd* *Bakalár János*. *Panciova* de tot. *Pápa* *Csomáz D.* și *Schlosser István*. *Pojon* de tot. *Segesvár* *Krausz János*. *Szászrégen* *Deutsch Ede*. *Seghedin*. *Székesfehérvár* de tot. *Szigetvár* fabrica *Neumann*, *Bienenfeld* și *Szántó*. *Szolnok* *Turesányi Emanuel*, *Szántó József*, *Baranyo Ferencz* și *Havancsák János*. *Szombathely* de tot. *Veszprem* pentru ciobotari și lucrători de târg. *Ujverbász* *Bauer György*, *Giesz István*, *Erhardt Henrik* și *Stefan Keresztely*. *Óverbász* *Klein János*.

Foile partidului sunt:

„NÉPSZAVA“

foaie zilnică în limba maghiară.

„VOLKSSTIMME“

apare odată pe săptămână în limba germană. Pe aceste răspândiți-le în tot locul.

Bursa de marfuri din Budapesta.

Cursul din 17 August 1907.

per 50 chile.

1907 grâu de Octombrie	11.50—11.51
1908 grâu de aprilie	11.78—11.79
1907 secară de Octombrie	9.33—9.34
1907 ovăz de Octombrie	8.27—8.28
1907 cucuruz de August	6.91—6.92
1908 cucuruz de Maiu	6.82—6.83

CĂRȚILE NOASTRE.

La administrația noastră se află următoarele cărți spre vânzare:

Cartea muncitorului	12 fileri
Manifestul comunist	40 „
Statul viitor și socialdemocrația	26 „
Tactica socialdemocrației	20 „
Scrisori colectiviste	12 „
Socialismul și intelectualii	26 „
Studiu critic asupra socialismului român	32 „
Din ideile fundamentale ale socialismului științific	50 „
Trudiții, icoane din nord	75 „
Femeile în revoluția din Rusia	20 „
Colectivismul de Jules Guesde	12 „
Conceptia materialistă a istoriei	60 „
Parvenții, dramă de Maxim Gorkii	100 „
Libertatea de engețare	50 „

Toate aceste cărți să trimit numai atunci, când costul plus 10 fileri pentru expediție să trimit înainte.

Tipografia Világosság, societate anonyma.

Budapest, VII., Nyár-utca 1.

Prima fabrică Lugojană maghiară de cement și

betonizare, întreprindere pentru edificări.

FABRICA ÎN DRUMUL BUZIAȘULUI ÎN FAȚA CASEI DE VAMĂ.

23

CANCELARIA DE ZIDIRE: TELEFON-NR. 119.

KNOTT JÓZSEF

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum plină aci, așa și de aci înainte să fu cercetat cu toată încrederea. Primesc toate lucrările aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevi, șirme, trepte de piatră, vâlae, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de apă, vaduri, podmențare de terase, provederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare și în mic a cementului de PORTLAND și ROMAN.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferez garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.